

CZU [78.071.4(470)(092)]

**LUCRĂRI DE PIOTR ILICI CEAIKOVSKI
ÎN COLECȚIA BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE USARB**

*WORKS BY PYOTR ILYICH TCHAIKOVSKY
IN THE USARB SCIENTIFIC LIBRARY COLLECTION*

Elena ȚURCAN

Abstract: *The author of this article writes about the exhibition dedicated to the great Russian composer Pyotr Ilyich Tchaikovsky, on the occasion of the 180th anniversary of his birth. The USARB Scientific Library collection includes: 165 complete works and works in different editions, 32 audiovisual documents and 14 electronic documents, 106 critical monographs in Romanian, Russian and foreign languages, articles from periodicals, accompanied by the bibliography of traditional and electronic resources.*

Keywords: *Piotr Ilyich Tchaikovsky, Russian composers, collections of the USARB Scientific Library*

În acest an se împlinesc 180 de ani de la nașterea compozitorului rus Piotr Ilici Ceaikovski. Cu acest prilej, Biblioteca Științifică USARB vă prezintă această expoziție.

„Mama l-a atras pe băiat spre pian, copilul apărea de oriunde să o asculte. Desigur, lecțiile de pian de la 5 ani cu profesoara, aveau să dea la iveală nu numai talentul, dar și îndârjirea cu care copilul se dăruia artei sunetelor. A urmat colegiul de jurisprudență, apoi, împotriva hotărârii familiei începe să studieze muzica cu Anton Rubinstein (orchestrație) și Zarembo (compoziție), studiind în afară de pian, flautul și orga. După ce a terminat studiile de muzică, Nikolai

Rubinstein, i-a oferit postul de profesor de teorie muzicală la proaspăt înființatul Conservator din Moscova. Numirea sa ca profesor de armonie la Conservator datează și cu primele lui compoziții.” [1]

A fost primul compozitor rus a cărui muzică a câștigat un prestigiu internațional. Faima sa a crescut o dată cu aparițiile sale în calitate de dirijor invitat în cadrul concertelor susținute în Europa și SUA.

Aportul specific al expoziției constă în relevarea documentelor prezente din colecția Oficiului Documente muzicale. El este arhiva unui valoros fond de documente cu un set apreciabil de carte rară, ce sprijină cercetarea științifică în domeniu.

Regăsim în expoziție expuse 32 de documente audiovizuale și 14 documente electronice, opere complete și opere, extrase din ele, 6 din cele zece opere, de care dispune Biblioteca, ale căror subiecte variază de la tematica istorică (Fecioara din Orleans) la drama psihologică (Eugeniu Oneghin, Dama de pică) constituie contribuția sa la genul liric.

Opera *Evgheni Oneghin* compusă în „1878 a avut premieră la 29 martie 1879 în

Sărbători pentru suflet

incinta Teatrului Mic din Moscova, Rusia. Libretişti au fost Piotr Ilici Ceaikovski, (organizat chiar de compozitor, urmăreşte cu atenţie anumite pasaje din romanul lui Alexandr Puşkin în vers, păstrând o mare parte din poezia sa) şi Modest Ilyich Tchaikovsky cu Konstantin Shilovsky. În Moldova premiera a fost la Chişinău la 13 decembrie 1956 în Teatrul Moldovenesc de Operă, Balet şi Dramă. După regia Eleonorei Constantinov, Artistă al Poporului cu scenografia lui Veaceslav Ocunev. Costumele au fost pregătite de Irina Press, Maestru în Artă. Coregrafia operei esta a lui Anatol Carpuhin, prim Maestru de Cor fiind Oleg Constantinov, Maestru în Artă şi dirijorul Andriy Yurkevych.” [2] Biblioteca deţine 3 ediţii a acestei opere: fără an, 1979, 1984.

Lacul Lebedelor, Frumoasa din pădurea adormită, selecţii din Spărgătorul de nuci sunt creaţii care au redefinit la nivel internaţional muzica de balet.

Baletul *Lacul Lebedelor* a fost compus în 1876. „Premiera a avut loc la 20 februarie 1877 la Teatrul Bolşoi, Moscova şi la 15 ianuarie 1895 la Teatrul Mariinsky din Sankt Petersburg. Libretul este o veche legendă rusă (după alţii, o legendă germană, dacă judecăm după numele personajelor principale: Siegfried, Odette - Odillia, Rotbart ş.a.). Coregrafi au fost Julius Reisinger; Marius Petipa şi Lev Ivanov. În Moldova scenografia a fost a lui Veceslav Ocunev, costumele a Irinei Press, Maestru în Artă. Dirijorul baletului este Svetlana Popov, după redacţia lui Constantin Sergheev din Rusia. Libretul este a lui Vladimir Berghicev şi Vasilie Gheltzer. Premiera la Chişinău a avut loc la 20 aprilie 1958 la Teatrul Moldovenesc de Stat de Operă şi Balet.” [3] Regăsim ediţiile din anul 1971 şi 1978.

Prezenţa a 6 din cele 7 simfonii, simfonist prin natura talentului, Piotr Ceaikovski a crezut întotdeauna că expresia muzicală este legată de cea literară. „Muzica sa îmbină

cuceririle simfonismului european cu „parfumul melodismului național”[4]. Pentru compozitor, „o adevărată plăcere era să se adâncească în lecturarea textelor Contelui Lev Tolstoi și să savureze filosofia lui Baruch Spinoza. Aceasta este explicația în virtutea căreia lucrările sale, în majoritate, sunt programatice.” [1]

Setul de 165 documente muzică de cameră și corală, voce solo și duete, cântece, romanțe, creația pentru pian, arii, fantezii, capricii, variațiuni, concerte. Anotimpurile/facsimile din 1876, și ediții din 1959-1990, album pentru copii ediții din 1961-1992, piese, sonate, valse, scherzo, uverturi în diferite ediții, creația pentru baian, vioară, dombră, clarinet.

Expoziția deschide perspectiva unei noi aprofundări a cunoștințelor despre cele 106 monografii critice în limbile română, rusă și străine, articole din publicații periodice, prezențele în surse de referință.

Redescoperim în expoziție 11 mărci poștale cu Ceaikovski din colecția celebrului George Enescu.

Configurăm atenția că Ceaikovski este numele unui oraș din Regiunea Perm, Federația Rusă și regăsim sute de străzi: în orașul Bălți, sectorul Dacia, este o stradă mică în zona străzilor Modest Musorgski și str. Ivan Kojedub. În orașul Chișinău, Sectorul Buiucani. Este o stradă scurtă în zona străzilor cu nume de compozitori cuprinsă între parcul Dendrariu str. E. Coca și str. V. Belinski.

Străzi în orașele București, Sibiu, Moscova, St. Petersburg și în multe orașe ale Federației Ruse și a fostelor republici.

Prestigiosul Concurs Internațional P. I. Ceaikovski inaugurat în 1958, reprezintă un eveniment grandios pentru cultura muzicală mondială. Concursul de muzică clasică se organizează la fiecare patru ani la Moscova și St. Petersburg, Rusia, pentru pianiști, violoniști și violonceliști între 16 și 32 de ani și cântăreți între 19 și 32 de ani. Printre laureații Concursului se află și doi români, soprana Maria Bieșu și violonistul Ștefan Ruha.

Popasuri au fost marcate prin prezența compozitorului în sculptură, momentul vernisajului - cel de pomenire, „fiind înmormântat la mănăstirea Alexandr Nevski din Sankt Petersburg, Primul cimitir.” [5]

Expoziția este însoțită de bibliografia resurselor tradiționale și electronice.

„Niciodată nu s-a revoltat împotriva sorții. Dar a avut forță să îi urmeze stadiile. Ascultându-i muzica, încerci o comparație între om și arta sa. De unde a avut atâta putere – de uragan, de piatră, de foc, de iubire – o ființă cu un psihic așa de firav? A dorit să fie cel mai bun, și a fost cel mai bun. A dorit să fie recunoscut, și numele său a înconjurat lumea. O statistică din zilele noastre (2009) relevă faptul că în fiecare minut,

pe Terra, se cântă o lucrare de Ceaikovski. În istoria muzicii, creatorul din Votkinsk este desemnat ca fiind principalul reprezentant al Școlii Componistice Naționale Ruse, căci tehnica sa a îmbinat spectaculos folclorul cu știința muzicii universale. Și tot „creatura” de neînduplecat, istoria, l-a plasat pe cel mai înalt pisc al spectacolului de balet.

Cu fața pe care nu se zărea niciun zâmbet, cu părul cărunt, îmbrăcat sobru, bărbatul acesta părea, din cap până-n tălpi, dascăl. Doar ochii îi străluceau când întâlnea pe cineva drag sau când descoperea tema mult căutată. De la vârsta de 6 ani până în ultimele clipe a purtat în suflet un strigăt: „Ah, muzica asta!”. O exclamație? ... O durere?... O uimire, singura care l-a urmărit toată viața?... Considera că cineva a desenat un program, un libret pe tiparul căruia trebuia să se desfășoare întreaga lui existență...” [1]

Accentuăm valențele științifice ale fondului, contribuția pe care o are pentru o mai bună cunoaștere a trecutului, culturii și civilizației, precum și a tradițiilor, colaborării dintre popoare. Acum mai mult decât oricând, bibliotecarii trebuie să protejeze aceste valori și să le asigure perpetuarea.

Prin colecțiile deținute și activitățile realizate, Biblioteca Științifică USARB promovează resursele informaționale despre muzicieni, compozitori, interpreți naționali și universali. Pentru prima dată în istoria Bibliotecii Științifice prezentarea expoziției este cu vociferare.

Bibliografie:

1. ROGOVSCHI, Adriana Liliana. *Piotr Ilici Ceaikovski*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 2009. 144 p. ISBN 978-973-30-2645-7.
1. *Elemente de intertextualitate în Evgheni Oneghin* [online][citat 26 mai 2020]. Disponibil: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A25156/pdf>
2. *Baletul „Lacul lebedelor” de Piotr Ilici Ceaikovski* [online][citat 26 mai 2020]. Disponibil: <http://epochtimes-romania.com/news/baletul-lacul-lebedelor-de-piotr-ilici-ceaikovski-video---284624>
3. DOROȘ, Vasile. *George Enescu în constelația muzicii universale*. București : RAO, 2005, pp. 88-97. ISBN 973-576-810-0.
4. ALȘVANG, A. *P. I. Ceaikovski*. București : Ed. Muzicală, 1961. 647 p.
5. VLADÎKINA-BACINSKAIA, N. *Ceaikovski*. București : Ed. Muzicală, 1972. 174 p.